Ahti Fagerblom 18.10.2022

Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Talousvaliokunta, asiantuntijakuuleminen 19.10.2022

Asiat: VNS 4/2022: KAISU, VNS 6/2022: ilmasto- ja energiastrategia sekä VNS 7/2022: MISU - Ilmastopoliittiset selonteot

Pyydettynä lausuntona ilmasto- ja energiapolitiikkaa koskevista selonteoista Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Selontekojen tulisi pyrkiä edistämään metsäteollisuuden investointiedellytyksiä, sillä investoinnit tuovat Suomelle useita ilmasto- ja taloushyötyjä: fossiiliset päästöt tehtailla vähenevät, puusta valmistetut tuotteet varastoivat hiilidioksidia ja korvaavat runsaasti fossiilisia päästöjä aiheuttavia tuotteita sekä tuovat Suomen kansantalouteen merkittävästi vientituloja

- Selonteoissa tulisi korostaa huoltovarmuusnäkökulmaa (raaka-aineiden ja energialähteiden saanti) entistäkin enemmän, jotta esimerkiksi metsäteollisuuden jalostukseen tarvitseman puun saanti ja tuotteiden valmistus voidaan varmistaa

- Selontekojen on kannustettava aktiiviseen ja kestävään metsätalouteen, jotta metsämme pysyvät terveinä ja hyvässä kasvukunnossa

- Selontekojen myötä ei pidä nostaa kotimaisen vientiteollisuuden kuljetus- tai muita kustannuksia, jotta maailmanlaajuisesti vertaillen ilmastomyönteinen teollisuutemme pärjäisi kansainvälisessä kilpailussa

Ilmasto- ja energiastrategia - Metsäteollisuuden ilmastotiekartan edellyttämiä toimenpiteitä edistettävä

Metsäteollisuus on Suomessa jo pitkälle irtautunut fossiilisista polttoaineista ja on Suomen merkittävin uusiutuvan energian tuottaja. Tehtaiden polttoaineista noin 88 prosenttia on uusiutuvia ja puunjalostuksen yhteydessä tuotetaan lähes 2/3 Suomen uusiutuvasta energiasta. Alan ilmastotiekartasta on nähtävissä, että tehtaamme voivat olla lähes fossiilivapaita vuonna 2035, mikäli toimintaympäristö tukee ilmastomyönteisiä investointeja.

Selonteon tulisi muuttuneessa maailmantilanteessa painottaa enemmän sitä, että puunjalostuksesta huolehtiminen on tärkeää paitsi taloudelle ja työllisyydelle, mutta myös tehokas keino huolehtia huoltovarmuudesta ja energiaomavaraisuudesta.

On erinomaista, että selonteko tunnistaa vientiteollisuuden tuotteiden ilmastokädenjäljen ja näkee ilmastotiekartat arvokkaiksi apuvälineiksi energia- ja ilmastopolitiikassa. Metsäteollisuuden mielestä on tärkeää, että tiekartoissa korostunut teollisuuden sähköistämisen tuki olisi toteutettu täysimääräisenä EU:n sallimissa rajoissa. Tämä edistäisi tarvittavia investointeja vähäpäästöisyyteen.

Toteutunut sähköistämistuki on tasoltaan riittämätön ja toteutustapa puutteellinen. Keskeinen kilpailijamaa Saksa palauttaa teollisuudelle päästökaupan tuomista lisäkustannuksista EU:n salliman maksimimäärän eli 75 prosenttia. Suomi palauttaa lisäkustannuksista maksimissaan 25 prosenttia. Lisäksi Suomen tulisi pikimmiten säätää järjestelmästä koko päästökauppakaudelle eli vuoteen 2030 asti, eikä ainoastaan vuoteen 2025 asti.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma - Esitetyt aktiiviset lisätoimet ovat kannatettavia

Käytännön toimenpiteet ovat ratkaisevia ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa. Tämän vuoksi on positiivista, että moniin ilmastosuunnitelman toimenpiteisiin on jo ryhdytty heti hallituskauden alussa.

Metsäteollisuus ry kannattaa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman lähestymistapaa, jonka mukaan maankäyttösektorilla toteutetaan lisätoimia, jotka eivät passivoi metsätaloutta vaan päinvastoin kannustavat aktiivisuuteen. Maankäyttösektorin nieluihin ja päästöihin liittyy epävarmuuksia, mutta aktiivisiin lisätoimiin perustuvaan lähestymistapaan ei juuri liity riskejä.

Metsien kasvun edistäminen on entistä tärkeämpää ja metsien hidastunut kasvu pitää saada uudestaan kasvu-uralle aktiivisen metsänhoidon avulla. On positiivista, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma sekä valmisteilla olevat metsätalouden uusi kannustinjärjestelmä ja kansallinen metsästrategia edistävät kaikki linjassa tätä tärkeää metsä- ja ilmastopoliittista päämäärää. Lisäksi metsäkadon hillintä sekä toimenpiteet metsityksen edistämiseksi ovat kaikki tärkeitä toimenpiteitä.

Suometsien ilmastoviisas metsätalous on tärkeä osa-alue, jota metsä- ja ilmastopolitiikalla tulee edistää. Tuhkalannoitus, tarkoituksenmukainen kunnostusojitus ja metsien jatkuva kasvatus ko. menetelmälle sopivilla turvemailla ovat keinoja, joilla pidämme turvemaiden puuston hyvässä kasvussa ja samalla vähennämme turvemaiden maaperäpäästöjä. Ilmastoviisas metsätalous, kuten muutkin maankäyttösektorin osa-alueet, edellyttävät jatkossakin tutkimusta ja kehitystyötä.

On äärimmäisen tärkeää, että valmistelussa on tunnistettu muuttunut maailmantilanne. Tässä tilanteessa huoltovarmuus ja kotimaisia panoksia käyttävän vientiteollisuuden merkitys korostuu hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitäjänä.

Ahti Fagerblom 18.10.2022

KAISU - Metsäteollisuuden kuljetus- ja puunkorjuukustannuksia ei pidä nostaa

Suomen pitkät etäisyydet markkinoille ja riippuvuus merikuljetuksista sekä talvimerenkulusta asettavat kotimaisen vientiteollisuuden muita maita alttiimmaksi päästöohjauksesta seuraaville kustannusnousuille. Globaaleilla markkinoilla kilpaileva vientiteollisuus ei pysty viemään kuljetusten kustannustennousua hintoihin.

Logistiselta takamatkalta markkinoille lähtevässä Suomessa on jo nyt yksi Euroopan kireimmistä dieselverotasoista. Viennin kilpailukyvystä on tarvittaessa huolehdittava kansallisin keinoin. KAISU-suunnitelma ei kuitenkaan huomioi Fit for 55 -paketin viennin kilpailukykyä heikentävää vaikutusta. Päinvastoin suunnitelmassa pohditaan kansallisia lisäkustannuksia aiheuttavia toimia EU-säätelystä valuvien lisäkustannusten rinnalle.

Selonteossa kaavailtu kansallinen tieliikenteen päästökauppajärjestelmä kasvattaisi Suomen logistista takamatkaa muihin maihin nähden. Metsäteollisuus ei kannata kuljetuskustannuksia nostavia toimia. Suomen tulisi vakavasti etsiä keinoja tavaraliikenteen kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Teollisuuden kuljetuskustannusten nostamista on ylipäätään vaikea pitää ilmastotoimena. Tiekuljetusten rooli on metsäteollisuuden kuljetuksissa keskeinen eikä laajamittainen siirtyminen muihin kuljetusmuotoihin ole mahdollista. Sen sijaan Suomen kansainvälisesti tarkasteltuna vähäpäästöinen tuotanto kärsisi, mikä aiheuttaa hiili- ja investointivuodon uhkaa.

Hyväkuntoiset väylät mahdollistavat myös suuremman ajoneuvokaluston kehittämisen, joka on merkittävä keino liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Väyläviraston selvityksen (2019) mukaan päällysteiden epätasaisuus voi nostaa polttoaineen kulutusta 10 prosenttia. Teiden kunnon parantaminen vähentää liikenteen päästöjä peräti 5 prosenttia. Raskaan liikenteen osalta luku on vieläkin suurempi.

Selonteossa olisi syytä esittää pysyvää vuotuista 300 miljoonan euron lisärahoitusta perusväylänpitoon ja sen suuntaamista myös alempiasteisille väylille ja yksityisteille. Rahoituksen kohdentamisessa oleellista on teollisuuden ja viranomaisten välinen vuoropuhelu.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja